

VIRGINIA POPOVIĆ, Serbia

Mots clef: ballades populaires Miorita, collection de folklore, Banat serbe, Timoc.

Deux variantes de la ballade Mioritza Résumé

Le travail est basé sur la comparaison des deux versions des ballades populaires *Miorita*. Ces variantes de Timoc, Serbie *Oița bălură*, que nous allons la trouver dans une collection de folklore du professeur Ratomir Marcovici du Ovča, ce qui n'est pas signalé dans la typologie monumentale composée par Adrian Fochi. Une deuxième version est récoltée à partir de *Miorita*, Dimitrie Tie-Minea Șciopu de Seleus, Banat serbe. Les variantes sont différents dans la structure: dans la version du Banat nous assistons à la lutte entre les bergers et le dialogue avec les chiens, dans la version du Timoc il n'y a pas de plainte des moutons et le portrait de bergers.

Două variante ale baladei Miorița

Precedând literatura cultă, creația populară românească a cunoscut o prodigioasă înflorire. Tezaur spiritual, poezia populară românească este astăzi intens și multilateral pusă în lumină. Pe lângă o nebănuită de bogată lirică, apreciată de poeți ca Alecsandri și Eminescu, Goga, Arghezi și Blaga, ea conține colinde, descântece și o baladă, în rândul cărora se disting capodopere ca *Miorița*, *Soarele și Luna*, *Meșterul Manole*, *Toma Alimoș*. (Datcu 1966)

Prezentă în întreaga Românie, balada românească își are particularități tematice și stilistice marcante. În Muntenia, Oltenia și Moldova a cunoscut înflorire în special balada voinicească, haiducească, în Dobrogea există câteva tipuri, iar în Transilvania sunt prezente balada familială, nuvelistică. În Maramureș, cum reiese din culegerile T. Bud, Al. Țiplea, T. Papahaghi, I. Bârlea, în afară de cântecele despre Pinteza Viteazul, singurul tip haiducesc, nu se remarcă decât cântecele de familie. (Datcu 1966)

În folclorul bănățean se remarcă o reală înrudire cu cel sârbesc, aici se dezvoltă singura

baladă ciclică românească, aceea despre Novăcești. Folclorul românilor timocenii cântă aceleași motive ale întregului folclor românesc, la ei se cunoaște o largă circulație a baladei-basm și sunt încorporate motive comune folclorului balcanic, îndeosebi sârb și bulgar.

Baladele românești cuprind o întinsă suprafață de evenimente și situații și o gamă largă de sentimente, se impun prin acțiune, dialog, peripeții, nota gravă însoțindu-se adesea cu umorul. Ele sunt opera unor cântăreți talentați care au contribuit la forma cu care se prezintă baladele românești.

Până la ora actuală, folcloriștii au cules peste 1600 de variante ale baladei (bocetului / colindei) *Miorița*. Prima variantă a baladei a fost înregistrată în 1842, în zona Vrancei, la Soveja, de către Alecu Russo. În peregrinările prin satele din munții Sovejei, a auzit și a notat balada, oralo-text pe care l-a încredințat spre publicare lui Vasile Alecsandri (pe când strângea colaborări / colaboratori pentru „foaia științifică și literară”, *Propășirea* – 9 ianuarie – 29 octombrie 1844, interzisă prompt de cenzură). Izbucnind revoluțiile burghezo-democratice din 1848, V. Alecsandri abia în 1850 încredințează *Miorița* spre publicare unei gazete din Cernăuți, *Bucovina literară*. Dar numai din anul 1852, de când Vasile Alecsandri o încredințează luminii tiparului, în volumul I de *Poesii populare. Balade (Cântece bătrânești) adunate și îndreptate...* (Iași, I / 1852, II / 1853), se poate spune că *Miorița* intră în atenția personalităților culturale marcante ale romantismului românesc și european (Jules Michelet, Franța).

Miorița, cercetată cu strălucite rezultate de Ovid Densusianu, e culmea maiestuoasă a eposului românesc, creație unică în cristalizarea ei artistică. (Datcu 1966 14)

Variantă timoceană a baladei o găsim într-o culegere de folclor a profesorului Ratimir Marcovici din satul Ovcea. Este intitulată „oiță bălură”, nesemnaltă în monumentală tipologie alcătuită de Adrian Fochi. Confruntând variantele oltenești și bănățene, morfologia lor tematică, cu varianta *Oiță bălură* (informator Vlada Barac, 61 de ani, comuna Kucevo, satul Turia, data culegerii 2.08.1972), constatăm o structură complet realizată, atât prin formulele de expresie, cât și prozodie, specifică baladelor lăutărești.

Variantă bănățeană (este vorba de Banatul Sârbesc) este intitulată *Miorița* (informator Dimitrie –Tie Minea – Șciopu, 69 ani, din satul Seleuș, anul culegerii 1973).

În 1964, cercetătorul Adrian Fochi a adunat, cercetat și publicat 930 de variante ale *Mioriței* (câte erau cunoscute dintre anii 1842 și 1964) sub titlul: *Miorița – tipologie, circulație, geneză, texte*. Analizate și de Mircea Eliade, din toate, s-a relevat o interesantă structură:

- (a) un nucleu tematic, nelipsit din vreo variantă, testamentul ciobanului;
- (b) episodul mioarei năzdrăvane;
- (c) cadrul epic inițial (adică teme: „locul dramei”, „ciobanii”, „hotărârea ciobanilor”, „cauzele omorului”);
- (d) episodul maicii bătrâne, specific zonei extracarpatică (ori, mai exact spus, ariei în care

s-a exercitat – până dincoace de orizontul „creștin“ al anului 313 d. H. – cultul Cavalerului Zalmoxian / Dunărean).

Varianta *Oița bălură* aparține tipului mixt dunăreano-carpatic provenit din circulația Oltenia – Valea Timocului și Banatul sârbesc, lăutarii fiind transmițătorii ce i-au înlesnit răspândirea. Varianta bănațeană are 507 de versuri și „uica Tie” o cântă pe o melodie târăgănată, apropiată de cea a bocetelor.

1. **Locul dramei** este neprecizat în toate variantele.

2. **Transhumanța:**

Varianta timoceană: Doboare-m, doboare / trei turme de miei/ cu
trei ciobănei/

Varianta bănațeană: Iată vin în cal'e, / se scobor în val'e/ Tri
turm'e din munți,/ Din munți-ai cărunți

3. **Ciobanii:**

Varianta timoceană: Unu-i ungurian, / a doile-i sârbian,/ a treilea-i moldovian/.

Varianta bănațeană: Iar c'ei ciobănași/ Mândrișori și grași/ Iei tot mână-n șir:/ - Bâr, oiță,
bâr!/ Dar dintre ciobani,/ Tin'er'ei de ani, / Nim'e nu-mi d-av'ea,/ Turmă mai frumoasă/ și mai
număroasă,/ Albă și lănoasă,/ Grasă și lăptoasă/ Și cai învățați/ Și câini mai bărbați,/ Ca cioban-
mocan/Baciu moldovan. Iar cel vrâncean/ Cu cel ungurean - / Mari îs hoțomani./

4. **Hotărârea ciobanilor:**

Varianta timoceană: Car-al ungurian,/ cată să vorbia-re/ că-n răsărit de soare/ iei o să-l
omoare/ pe-al cinăr moldovian/;

Varianta bănațeană: Ca cioban-mocan/Baciu moldovan./ Iar cel vrâncean/ Cu cel ungurean
- / Mari îs hoțomani./ Ei mi se vorbiră/ și se sfătuiră/ Cum să-l împrinsoare/ Și să mi-l omoară/ Pră
cel moldovan,/

5. **Cauzele omorului:**

Varianta timoceană: c-are uoi măi mulce/ oacheșă, cornuce, / o mie și șapce suce/ Nima nu-
i audza-re/ pân-iei să vorbia-re./;

Varianta bănațeană: Că-i mai ortoman/ Ș-are oi măi mulce,/ Mulc'e și cornut'e/ Alb'e și
lănoase,/ Grase și lăptoase,/;

6. **Oaia năzdrăvană:**

Varianta timoceană: Ma cine-i audza-re/ pân-iei să vorbia-re: oița bălură/ cu cornițu-n gură/
Ia când-i audza-re,/ nicicum nu pașcia-re,/ gura nu-i tacia-re/ una să zbiera-re

Varianta bănațeană: Iar cea mioriță,/ Cu lână plăviță,/ Mioriță, laie,/ Laie, bucălaie,/ De tri
dzâl'e-ncoac'e,/ Gura nu-i măi tac'e/ Nic'inu are-ogină,/ Tot cob'eșt'e-a rău/ Lângă baciu său.

7. **Întrebarea ciobanului:**

Varianta timoceană: Al cinăr moldovian/ la ia cum strâga-re/ cum strâga dân gură/ - Oiță bălură/ cu cornițu-n gură,/ ce gura nu-ți mai tace. / or iarba nu-ți place/ or ieș- bolnăvioară, / drăguță mioară?/

Varianta bănățeană: - Mioriță, laie,/ Laie, bucălaie,/ De tri dzâle-ncoace,/ Gura nu-ți mai tac'e,/ Nic'i nu ai alină,/ Nici nu-mi dai ogină./

8. Descoperirea omorului:

Varianta timoceană: Oiță bălură / cum strâga dân gură:/ - Taci, baciule, taci,/ mână-ț oile – ncoace,/ pr-ale lini dolini, / pr-ale văi pustâni,/ pră valia cu sălci/ la izvoară cu ape răci/ la vad să le treci./ Baciule moldovian, / cată ce-am aud-zât/ că lucru ie urât/ Baciul-al ungurian / cată, s-a vorbit,/ în răsărit de soare,/ iei o să ce-omoară/ c-ai uoi măi mulce,/ oacheșă, cornuce,/ o mie și șapce suce,/ C-ai câni d-ai bătrâni/ prângă noi-îi țâni./

Varianta bănățeană: - Drăguțul'e bace,/ Iarba mie-mi plac'e/ Și nu-i bolnăviară,/ Draga ta mioară,/ Dar gura nu-mi tac'e,/ Că semn mi se fac'e/ Că baciul vrâncean,/ Cu cel ungurean,/ Vreau să te'nprinsoare/ Și să mi te-omoare,/ Oi când aromesc,/ Când i când ațap'esc./ Baciul'e stăpâne,/ Căpitan de stân'e,/ Cheamă lângă t'in'e,/ Cheamă și un cân'e,/ Dântre câinii tăi/ tari ca n'îșt'e l'ei,/ Al măi bărbat'eor,/ D-al măi voin'ic'or/ Și pun'eți la stână/Argeriul, păgâne,/Și pun'eți la cap/ Măc'iuca de fag./

9. Reacția ciobanului:

Varianta timoceană: Cat-al moldovian / din gură strâga-re: / - Dă va fi să mor,/ pră câmpul al cu mohor,/ gimineața-n zori,/ să le spui tu lor,/

Varianta bănățeană: - Cățeluș, cățel,/ Cățel voinic'el,/ C'e-timp de n'evoi,/ Prân furtun'i și ploi,/ Stâna m-o f'er'ești/ Turma m-o păzăști,/ De lupi și de furi,/ Ce ies din păduri,/ ca să-mi fure cașii,/ Și mieluți d-ai grași,/ Azi orinic'iodată,/ Azi îț măi arată/ Bărbăția ta,/ Prântru viața mea,/ Că baciul vrâncean,/ cu cel ungurean/ Vreau să mă-nprinsoar'e/ Și să mă doboare./

10. Locul îngropării:

Varianta timoceană: dă iei să mă-ngroape/ aici pră aproape,/ în strunga de uoi,/ să fiu tot cu voi,/ măcar-în dosu stânii/ să-mi aud io câinii./

Varianta bănățeană: - Cățăi și cățal'e,/ C'e lătrați la stăl'e,/ Cățăi voinice/ Ai miei ortăc'ei,/ Astăzi vă împarc'e/ Cu limba de moarc'e/ Al vostru stăpân,/ Moldovan român/ Și vă duceți voi/ În strunga de oi,/ Groapa să-mi săpați/ Și să mă-ngropați,/ Cam în dos de stână,/ Ca să am ogină,/ Să fiu tot cu voi/ Și cu-a miel'e oi/ Și din când în când/ Să v-aud lătrând./

11. Obiectele îngropării:

Varianta timoceană: Așa să spuni/ și la cap să-m puni/ un fluierel de suoc/ că dzâce cu fuoc,/ un fluierel dă fag/ că-m dzâce cu drag./

Varianta bănățeană: Iar câinii se gată,/ Groapa lui de-i sapă/ Și-l așaz-apoi/ În strunga de oi,/

Dup-a lui dorință,/ Dup-a lui voință. Iar cea mioriță,/ Cu lână plăviță,/ În a ei dur'er'e/ Fără mângâier'e. Fluieraș de os,/ C'e zic'e duios,/ Fluieraș de fag/ C'e zicea cu drag,/ Fluieraș de soc/ C'e zic'a cu foc,/ Ea li le lua,/ La cap le pune:/ Vântu când o bat'e/ Prân iel'e-o străbat'e,/

12. Plângerea oilor:

Varianta timoceană: lipsește

Varianta bănățeană: Oile se strâng,/ Lacrimă și plâng, / Murmură prin iarbă,/ Și să tot întreabă:/ - Mândră sorioasă,/ Unde-i baci, oare,/ Căci prin țîțșoare/ Arde și ne doare/ Lapteșe de ieri/ Și d-alaltăieri?/ Und'e ni s-o dus/ Și nimic n-o spus?/

13. Maica bătrână:

Varianta timoceană: Să-ț spun dă curând,/ muichița bătrână/ v-audză c-am murit,/ măicuță bătrână, încinsă cu brâu de lână/ cu șuba săină,/ pistriță cu sârmă,/ va pleca, bătrână,/ da'bătu-n mână./ Pră drum va pleca-dă-re mine va-ntreba-dă-re./

Varianta bănățeană: Dar iată, Mări, iată,/ Iată că s-arată,/ Într-o zi cu soare,/ Zi de sărbătoare,/ O maică bătrână,/ Cu cârpa de lână,/ Suind către stână,/ Tremurând pășeșt'e/ Și să ostăn'eșt'e, / Ș-apoi odin'eșt'e/ Ș-apoi iar porn'eșt'e./ La stână sosește/ Și mi se opreșt'e,/ Stâna când zăr'eșt'e, De tot pustiită,/ De tot părăsită,/ Buc'ium'e uscat,/ Lapt' ne'nchegat,/ Caș nestrecurat,/ Plâng'e se boieșt'e,/ Păru-și desplit'eșt'e,/ Pre câmpia largă,/

14. Portretul ciobanului:

Varianta timoceană: lipsește

Varianta bănățeană: C'in'e mi-o vădzut,/ C'ine-o cunoscut,/ Mândru ciobăn'el,/ tras ca prin in'el,/ Trupușorul lui,/ Naltu bradului,/ Fățșoara lui,/ Spuma lapt'elui,/ Sprânc'enele lui,/ Pana corbului./ Mustăcioara lui,/ Spicu grâului./

15. Nunta mioritică:

Varianta timoceană: Oiță bălură,/ tu muichii nu-i spune/ ma, spune-i vorbe bune,/ spune-i iei curat,/ că io m-am însurat,/ nevastă mi-am aflat,/ cu ia m-am cununat,/ să-i spuni, nu te mint,/ și nunta-am nunțat,/ să nu-i spuni că m-a omorât./

Varianta bănățeană: Uar cea mioriță,/ Cu lână plăviță,/ În a iei dur'er'e,/ Fără mângâier'e, / Așa le vorbea/ Ș-așa le dzâc'ea:/ - Oil'e scârbit'e,/ De baci părăsit'e,/ Nu vă întristați,/ Nu vă supărați,/ Că ieu vă spun curat/ Cum că s-o-nsurat,/ Pe-o gură de rai,/ C-o fată de crai/

16. Cadrul nupțial:

Varianta timoceană: Dar la nunta mia-re/ a cădzut o stavă,/ bradzi șă pălciniși/ iei mi-a foust nuntași,/ De pe munți-ai mari/ păsări lăutari./

Varianta bănățeană: Și la nunta sa/ O picat o stea,/ Soarele și luna/ I-or ținut cununa,/ Brazii, păltinași,/ I-o avut nuntași,/ Păsările mii/ Și stele făclii,/ Iar bieci'l'e de oi, / Bătut'e de ploi:/ - C'e să ne știm fac'e,/ Fără a nostru bac'e,/ Și prin dumbrav'el'e/ Plâng ca vai de iel'e,/ Iar lăcrăm'eș'e,/

Cr'esc prin dumbravi'el'e/ Mii și mii de flori,/ Până-n albe zori/ Ce le zic bujori./ O, amar de noi,/ De biet'il'e oi,/ Căci toamna-o veni, / Iarna va sosi,/ Lupii vor ieși/ Și ne-or năbăli/ Și ne-o prăpăd'i!/
 Varianta *Oița bălură* nu conține „motive de contaminare” (Popa 1995), din descrierea formulelor de expresie rezultă locul dramei, absent în ordinea structurii obișnuite („pe-un picior de plai,/ pe-o gură de rai”). Aici apare: „pr-ale lini dolini,/ pr-ale văi pustâni/ pră valia cu sălci/ la izvoară cu ape răci,/ - o adaptare locală timoceană, în zona sud-dunăreană. Spațiul mioritic carpato-dunărean rămâne același, la versurile de mai sus se adaugă în final: „De-pe munți-ai mari/ păsări lăutari./ În schimb, în varianta bănățeană se păstrează: „Pr-un pic'ior de plai,/ Pr-o gură de rai,/ Iată vin în cal'e/ se scobor la val'e,/ Tri turm'e din munți/ Din munți-ai cărunți, / Și tri dzâș'e-n rând/ Tot cob'esc zbierând/ După frunfză geasă,/ Iarbă de mătăasă,/ Apă răcoroasă/ Doin'e drăgăstoasă./

Procedeele de compoziție, în varianta timoceană, au nuanțe specifice: măsura și ritmul sunt impuse de modelul baladei cântate, informatorul făcând mențiunea că „oița bălură” s-a cântat și se va cânta „până-i fu Uoltu”. Apare astfel particula *re* (zbiera-*re*, audza-*re*), fără sens lexical, folosită pentru a întregi măsura versului. Aceluiași specific de baladă cântată îi aparține și repetiția „oița bălură/ cu cornițu-n gură”.

Procedeele de compoziție, în varianta timoceană, au nuanțe specifice: măsura și ritmul sunt impuse de modelul baladei cântate, informatorul făcând mențiunea că „oița bălură” s-a cântat și se va cânta „până-i fu Uoltu”. Apare astfel particula *re* (zbiera-*re*, audza-*re*), fără sens lexical, folosită pentru a întregi măsura versului. Aceluiași specific de baladă cântată îi aparține și repetiția „oița bălură/ cu cornițu-n gură”.

Ca apartenență la spațiul timocean și bănățean sunt formele dialectale: tim. și băn. *cinăr=tânăr*. tim. *oiță bălură=oaie albă sau cu botu alb*/ - băn. *iar cea mioriță,/ cu lână plăviță*/; tim. *mulce suce=multe sute* – băn. *oi măi mulce=mai multe oi*; tim. *dolina=vale* – băn. *val'e*; tim. *stavă=stea*; tim. *săină=cenușie*; băn. *ogină=odihnă*; băn. *prântru=pentru*; băn. *hâtar=sprinten*, iute; băn. *cârpă=năframă* băn. *pișciol=pistol*; precum și diminutivele: tim. *fluierel, muchiță, cornițu* sau expresia: „nunta-am nunțat”; băn. *bărbăt'eor, voin'ic'or, ungurenaș*.

În tipologia Fochi la capitolul **variante externe** sunt consemnate cinci texte timocene și două bănățene. În zona folclorică de pe Valea Timocului, înainte de primul război mondial, G. Giuglea și G. Vâslan (Popa 1995: 44) nu au găsit nici o variantă a *Mioriței*. Este aproape sigur că în condițiile sporadice și aleatorii în care se făceau anchetele folclorice în acea vreme să nu fi fost înregistrată vreo variantă. Cu trei decenii mai târziu au fost culese cele cinci variante.¹ Variantele culese înainte de cel de-Al Doilea Război Mondial se deosebesc de cea înregistrată de Matomir Marcovici în 1972 prin mai multe elemente: ciobanul ce urmează a fi ucis este străin, cauza omorului este motivată numai economic, au contaminate elementele din alte balade (numărul ciobanilor este nouă, cu străinul zece). Transhumanța este redată prin versuri relativ similare:

¹ Miorica, varianta externă 11, culegător – C. Sandu-Timoc, 1942, informator Begic a lui Păun, localitatea Râtcova, Cliuci, Serbia; Striinu, varianta externă 12, culegător I. Apostol, 1941, informator Micu a lui Tocalie, Valea Timocului, Bârza Palanca, Craina; Miorica, varianta externă 13, culegător Tiberiu Alexandru, 14.05.1941, informator Micu Petrovici, lăutar în Bârza Palanca; Miorița, varianta externă 14, informator Chica Micheriu din Negotin Sârbovlas, 1941; 5. Strinu, varianta externă 17, culeasă în Alexandrovaț, Serbia.

Doboară, scoboară – var.ext. 12, *Doboară-mi, scoboară* – var. Ext. 13, *Scoboară-mi, doboară* – var. Ext. 14, *Doboară, scoboară* – var.ext. 17. Tot similar apare oaia năzdrăvană, detaliile diferite fiind de mică nuanță: *A mică miorică,/ Mică și bălură/ Cu cornița-n gură* – var. Ext. 12; *De ce-mi zbieri așa?/ Mică și plăviță,/ Cu patru corniță/ Mică și bălură/ Cu cornița-n gură* – var. Ext. 13; *O miorică mură/ Cu cornița-n gură* – var. Ext. 14. (Popa 1995: 45)

Spre deosebire de structura baladei *Miorița*, în varianta bănățeană moldoveanul stă de vorbă și cu câinele pe care îl cheamă în apărare. Moldoveanul zice câinelui: *Az ori niciodată,/ Az îț măi arată,/ Bărbăția tea,/ Prântru viața mea*. Câinele îi răspunde: *Az ori niciodată,/ Viața mea toată,/ Eu m-oi arăta,/ Prântru viața tea*.”

În *Miorița* lui „uica Tie” din Seleuș, Banatul Sârbesc, întâlnim metaforele: „munț-ai cărunț”: *Tri turme dâ n munț,/ Dâ n munț-ai cărunț*; „iarbă dă mătasă”: *Tot cobiesc zbierând,/ După frunză ghiasă,/ Iarbă dă mătasă*.

Ungureanul și vrânceanul vin să-l omoară pe moldovean călări pe cai și cu ceata de câini. Se poartă și luptă între câini. Ungureanul trage cu pistolul în câinele moldoveanului și-l omoară. Îl amenință, apoi pe moldovean că le calcă dumbrăvile cu oile și le paște ierburile, iar câinii lor au fost omorâți de-ai moldoveanului: *Iar cu câinii tei,/ Tari ca niște lei,/ Ne-ai omorât câinii,/ Păzitorii stânii*./ Apoi, îl cheamă pe moldovean în codru să-l omoară, să-l îngroape și să scape de el. Moldoveanul le răspunde: *Fraților de stână,/ Că io toată iarna,/ Noapcea n-am dormit/ Nici n-am d-oginit,/ Ci-ngrijeam dă oi,/ Nu făceam ca voi*. Pentru că vorbele moldovenului i-au provocat celorlalți supărare. Ungureanul și vrânceanul îl cheamă în codru *Ai cu noi la codru,/ Suflețal de lotru, / Viața să-ț stângem,/ Zălele să-ț frângem*, la ce moldoveanul: *Face dă tri ori,/ Cruce cătră zori,/ Și dâ n ceacă scoace,/ Cu prăsăle lace,/ Un arger tăios,/ Cu mâneu dă os/ Și cu el în mână,/ Dă tri ori să-nchină/ Și-apoi le vorbește/ Pră moldovenește// Alei cioban/ Cioban ungurean,/ Neam de hoțoman/ Aida să luptăm/ Și să ne vigem,/ Care o să-nvingă/ Deci care-o să plângă*.

Se poartă lupta dintre ciobani în care toți trei pier. Moldoveanul rănit își adună cu ajutorul câinilor turma și le vorbește: *Cățai și cățale,/ Ce lătraț la stăle,/ Căței voinicei,/ Ai mei ortăcei,/ astăz vă împarce,/ Cu limbă dă moarce,/ Al vostru stăpân,/ Moldovean român*.

Dă apoi poruncă la câini să-i sape groapa, iar mioriței să-i pună la cap fluieraș de os, fag, soc. Măicuța bătrână nu crede că fiul ei s-a însurat, pentru că niciodată nu și-ar fi lăsat turma părăsită: *Spune-mi drept să văd/ Că d-o fi să zacă,/ Pră câmpia lată,/ Leacuri îi voi face,/ Și-l voi vingece,/ Și mi l-oi scula, / Dar d-o fi să fie,/ Murit pră câmpie,/ Hai să-m arăț mormântu, / Să-i sărut pământul,/ Hai să-m arăț groapa, / Ca să-m stâmpăr inima, / Și când merg acasă,/ O văcuță grasă, / O vacă plăvană, / Să-i dau dă pomană/ la lume sărmană,/ Și un mieluşal gras, / Fătat la Ispas,/ Să-i dau ca să taie,/ Sfânta liturghie,/ La casa cea sfântă,/ Unge popii cântă*.

După cele afirmate, faptul propriu-zis al omorului în balada *Miorița* este prezent, spre

deosebire de structura obișnuită unde accentul este pus pe esența testamentului, pe exprimarea dorinței din urmă a ciobanului: înhumarea în apropierea stânii, lângă oi și câini, în cadrul naturii mirifice.

Bibliografie:

- Blaga, Lucian (1936). *Spațiul mioritic*. București; reluat în *Trilogia culturii* (1944).
- Caraman, Petru (1982). *Literatură populară*. Iași: Ediție de I.H. Ciubotaru.
- Călinescu, George (1989). *Istoria literaturii române de la origini și până în prezent*. București: Editura Minerva.
- Datcu, Iordan (1966). *Miorița. Balade populare românești*. București: Editura Pentru Literatură.
- Densusianu, Ovid (1966). *Viața păstorească în poezia noastră populară, 1922-1923*. III. Editura pentru Literatură: București.
- Dumitru Pop (1965). *Pe marginea Mioriței*, Cluj: în Studiu Universitas. Babeș-Bolyai.
- Fochi, Adrian (1964). *Miorița*. București: Editura Academiei.
- Fochi, Adrian (1980). *Miorița, texte poetice alese*. București: Editura Minerva.
- Lifa, Gheorghe (2001). *Balada „Miorița” culeasă de la Dimitrie-Tie Minea- Șciopu din Seleş* în Comunitatea cultural-instructivă Seleş. Zece ani de activitate. Seleş: Editura Comunității Cultural-instructive Seleş „Banat 2000”.
- Popa, Ștefan N. (1995). *O variantă timoceană „Mioriței”*. Panciova: Lumina.